



SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSP.WPP.0640.50.2025

Warszawa, 23 września 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przekazuję przyjęte przez Radę Ministrów stanowisko wobec
komisyjnego projektu ustawy

- o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (druk nr 1204).

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra
Sprawiedliwości do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac
parlamentarnych.

Z wyrazami szacunku,

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

**Stanowisko Rządu Rzeczypospolitej Polskiej do komisyjnego projektu
ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych
(druk sejmowy nr 1204)**

Istota propozycji legislacyjnej zawartej w komisyjnym projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (druk sejmowy nr 1204) sprowadza się do wprowadzenia nowego stanowiska w korpusie pracowników sądu – stanowiska młodszego asystenta sędziego – wobec którego wymagania kwalifikacyjne miałyby być niższe, aniżeli względem obecnie istniejących stanowisk asystenckich, a to w celu, z jednej strony, zwiększenia elastyczności naborów na stanowiska asystenckie w sądach, w tym przy uwzględnieniu dostrzeganych trudności w obsadzaniu stanowisk asystenckich w sądach, głównie w dużych ośrodkach miejskich, z drugiej zaś strony umożliwienia chętnym studentom, już na wczesnym etapie kariery zawodowej rozpoczynanej jeszcze w toku studiów, związania się z wymiarem sprawiedliwości.

Zarówno cele nowelizacji, jak i sposób ich osiągnięcia, w tym sposób wkomponowania stanowiska młodszego asystenta sędziego do systemu prawnego, nie nasuwają istotnych wątpliwości. Wymaga zwrócenia szczególnej uwagi, że Projektodawca nie przewiduje żadnych zmian w procedurze konkursowej, a zatem będzie ona nadal nakierowana na wyłonienie kandydata o największej wiedzy i najwyższych kwalifikacjach, predyspozycjach i zdolnościach ogólnych, niezbędnych do wykonywania obowiązków asystenta sędziego spośród chętnych do udziału w konkursie, dając możliwość wyboru osoby spełniającej warunki do zatrudnienia na stanowisku młodszego asystenta, ale w żaden sposób nie obligując, by stanowiska takie musiały być w danym sądzie tworzone.

Zakładane przez Projektodawcę wynagrodzenie, jakie miałyby przysługiwać osobie zatrudnionej na stanowisku młodszego asystenta sędziego (określane w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości wydawanym na podstawie również nowelizowanego art. 155 § 6 zmienianej ustawy), niższe aniżeli przewidywane dla osoby zatrudnionej na stanowisku asystenta albo starszego asystenta będzie, w ocenie Rady Ministrów, korespondowało tak z zakresem obowiązków związanych z tym stanowiskiem (formalnie tożsamym z pozostałymi stanowiskami asystenckimi, możliwym jednak do różnicowania w toku pracy przy uwzględnieniu posiadanych kwalifikacji i umiejętności), jak i wymaganiami od młodszego asystenta kwalifikacjami.

Rada Ministrów, uwzględniając również uwagi zgłoszone w toku konsultacji publicznych zarządzonych przez Marszałka Sejmu, postuluje przy tym wprowadzenie pewnych zmian do projektu ustawy.

Po pierwsze należy zaproponować zmianę w treści projektowanego art. 155 § 1c ustawy nowelizowanej w ten sposób, by w pkt 1 wymóg posiadania dziesięciu lat stażu pracy na stanowisku młodszego asystenta albo asystenta sędziego warunkujący możliwość zatrudnienia na stanowisku starszego asystenta sędziego obniżyć do lat siedmiu, a nadto by odstąpić od wymogu uzyskiwania pozytywnych ocen okresowych jako warunku awansu, poprzez nadanie art. 155 § 1c pkt 1 brzmienia:

„1) zajmował stanowisko młodszego asystenta sędziego lub asystenta sędziego przez co najmniej siedem lat, albo”

Zmiana w zakresie skrócenia wymaganego stażu pracy zwiększy atrakcyjność zawodu asystenta sędziego, stwarzając możliwość szybszego awansu stanowiskowego wiążącego się także z możliwością uzyskania wyższego wynagrodzenia zasadniczego. Należy wskazać, że zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2025 r. w sprawie wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziów (Dz. U. poz. 651), które weszło w życie 20 maja 2025 r., stawki wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziów wynoszą: na stanowisku asystenta sędziego 6.500 zł–8.000 zł, zaś na stanowisku starszego asystenta sędziego 8.000 zł–9.000 zł. Koszty związane z zaproponowaną zmianą będą pokrywane w ramach dostępnych środków zaplanowanych na wynagrodzenia w projekcie budżetu części 15 *Sądy powszechne* na 2026 rok.

Eliminacja wymogu legitymowania się pozytywnymi ocenami okresowymi, stanowiącymi również w obecnym stanie prawnym warunek awansu na stanowisko starszego asystenta sędziego, służy racjonalizowaniu możliwości takowego awansu. Trudno bowiem bronić zasadności rozwiązania prawnego, które warunkuje możliwość ubiegania się o wyższe stanowisko (z którym formalnie nie wiąże się szerszy zakres zadań, czy też zakres zadań wymagających większej odpowiedzialności albo samodzielności, a które stanowi *de facto* wyraz uznania za długoletnią pracę w wymiarze sprawiedliwości) brakiem negatywnej oceny okresowej, nawet w przypadku, gdyby została wystawiona przed wieloma laty, zaś od tego czasu pracownik świadczył pracę bez zarzutu. Należy bowiem mieć na uwadze, że oceny okresowe asystentów sędziów sporządzane są na podstawie

przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (Dz. U. z 2018 r. poz. 577, z późn. zm.) nie rzadziej niż raz na 24 miesiące i nie częściej niż raz na 12 miesięcy, obrazując sposób wykonywania przez pracownika powierzonych obowiązków.

Po drugie należy poszerzyć możliwość zatrudnienia na stanowisku starszego asystenta, zapewniając tę możliwość osobom posiadającym zweryfikowane kwalifikacje zawodowe inne niż jedynie złożony egzamin sędziowski lub egzamin prokuratorski. Z tego względu należy zaproponować nadanie art. 155 § 1c pkt 2 brzmienia:

„2) złożył egzamin sędziowski, prokuratorski, adwokacki, radcowski albo notarialny, lub uzyskał wpis na listę adwokatów albo wpis na listę radców prawnych albo został powołany przez Ministra Sprawiedliwości na notariusza.”

Po trzecie proponowane w projekcie ustawy brzmienie art. 155 ust. 3d i 3e nowelizowanej ustawy zakłada obligatoryjne przeniesienie na stanowisko asystenta sędziego osoby zatrudnionej na stanowisku młodszego asystenta sędziego, która ukończyła wyższe studia prawnicze w Polsce i uzyskała tytuł magistra lub zagraniczne uznane w Polsce oraz ukończył staż asystencki, a jednocześnie fakultatywnie zawarcie umowy o pracę na czas nieokreślony z asystentem sędziego zatrudnionym na stanowisku asystenta sędziego, który ukończył staż asystencki albo jest zwolniony z obowiązku jego odbycia. Rada Ministrów proponuje, by wskazanym przepisom nadać następujące brzmienie:

„§ 3d. Asystenta sędziego zatrudnionego na stanowisku młodszego asystenta sędziego, który ukończył wyższe studia prawnicze w Polsce i uzyskał tytuł magistra lub zagraniczne uznane w Polsce, przenosi się na stanowisko asystenta sędziego.

§ 3e. Z asystentem sędziego zatrudnionym na stanowisku asystenta sędziego, który ukończył staż asystencki albo jest zwolniony z obowiązku jego odbycia, zawiera się umowę o pracę na czas nieokreślony.”

Powyższe zagwarantuje, że osoba zatrudniona na stanowisku młodszego asystenta, która uzyska kwalifikacje do zatrudnienia na stanowisku asystenta sędziego, zostanie na takie stanowisko przeniesiona (jednak bez zmiany rodzaju umowy o pracę). Jednocześnie zaś osoby zatrudnione na stanowiskach asystentów sędziów, które ukończą staż asystencki oraz osoby, które są od niego zwolnione, posiadając kwalifikacje potwierdzone egzaminami zawodowymi, będą zatrudniane

na czas nieokreślony, co zagwarantuje zwiększenie poczucia stabilności zatrudnienia.

Po czwarte w ramach zagwarantowania możliwości weryfikacji statusu osoby zatrudnionej na stanowisku młodszego asystenta sędziego (warunkiem trwania zatrudnienia jest bowiem posiadanie statusu studenta jednolitych studiów magisterskich na kierunku prawo) należy zaproponować dodanie do nowelizowanego art. 155 dodatkowego § 3f w brzmieniu:

„§ 3f. Asystent sędziego zatrudniony na stanowisku młodszego asystenta jest obowiązany niezwłocznie powiadomić prezesa sądu o skreśleniu z listy studentów.”,

a nadto dokonanie zmiany w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.) poprzez dodanie do projektowanej ustawy art. 2 (i przenumerowanie kolejnych artykułów) w brzmieniu:

„Art. 2. W ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, 1871 i 1897 oraz z 2025 r. poz. 619, 620, 621, 622 i 1162) w art. 344 w ust. 3 po pkt 4d dodaje się pkt 4e w brzmieniu:

„4e) prezesom sądów – w celu weryfikacji statusu studenta w czasie trwania umowy o pracę z asystentem sędziego zatrudnionym na stanowisku młodszego asystenta sędziego – w zakresie danych, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2 i 13;”.

Konsekwencją legislacyjną przyjęcia tej poprawki będzie również konieczność zmiany tytułu projektowanej ustawy.

Propozycje te służą umożliwieniu monitorowania statusu studenta posiadanego przez osobę zatrudnioną na stanowisku młodszego asystenta sędziego w toku zatrudnienia. Utrata tego statusu powinna bowiem skutkować zakończeniem stosunku pracy w trybie wypowiedzenia umowy o pracę.

Ostatecznie należy zwrócić uwagę na zasadność dostosowania przepisów szeregu innych ustaw (a także wprowadzenie dodatkowej zmiany do ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych w zakresie jej art. 149 § 1a) do projektowanych nowelizacją zmian w taki sposób, by zatrudnienie na stanowisku młodszego asystenta sędziego (mające miejsce przed ukończeniem wyższych studiów prawniczych w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskaniem tytułu magistra) nie podlegało zaliczeniu, na równi z zajmowaniem stanowiska asystenta

sędziego albo starszego asystenta sędziego, na poczet okresów stażu zawodowego niezbędnych do ubiegania się o wpis na listę adwokatów czy radców prawnych, o przystąpienie do egzaminu adwokackiego, radcowskiego albo notarialnego, o dopuszczenie do aplikacji uzupełniającej prowadzonej przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury, o mianowanie na stanowisko radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej oraz o mianowanie asesorem prokuratury (a także o mianowania na stanowisko referendarza sądowego). Dopiero bowiem staż zawodowy na stanowisku asystenta sędziego (starszego asystenta sędziego) uzyskany po ukończeniu wyższych studiów prawnych i uzyskaniu tytułu magistra winien uprawniać do nabycia prawa ubiegania się o dostęp do innych zawodów prawnych, także w celu zapewnienia, by nie doszło do znaczącego skrócenia okresu od ukończenia studiów do nabycia możliwości ubiegania się o dostęp do innego zawodu prawniczego wskutek zatrudnienia na stanowisku asystenta sędziego jeszcze przed ukończeniem studiów.

W konsekwencji Rada Ministrów pozytywnie ocenia przedłożony projekt ustawy, proponując równocześnie wprowadzenie w nim przedstawionych w niniejszym stanowisku Rządu zmian.